

POLJA

ČASOPIS ZA KULTURU, UMETNOST I DRUŠVENA PITANJA

NOVI SAD - GODINA XXVII - CENA 20 DIN.

april

'81.

broj

266

IMA LI REDA U ISTORIJI

milorad bešančić

PREPOZNAVANJE

radovan pavlovski

Svako olako postavljanje ovog ili onog koncepta istorije, ma koliko on lepo i po čoveka pohvalno zvučao, lako može da se pokaže kao »prevazilaženje« stvarnog ljudskog života u pravcu imaginarnog. Zato pitanje o istoriji, o radu u njoj, mora da se zaista postavi i ponovi kao *pitanje*, kao ono koje na svakom koraku istraživanja dovodi u pitanje unapred utvrđena, »samorazumljiva«, često ponavljana i »poznata« shvatanja istorije. Potrebno je, dakle, iznova, radikalno postaviti pitanje o tome kako se istorija kao osoben modus bivstvovanja uopšte i *uspostavlja* (ne toliko u genetskom, koliko u strukturnom smislu), pitanje

Milanu Đurčinovu

*Po pustim planinama po tudinama
Kada kroz vekove gubiš glas
I javljah se kao ponornica
U vodama sveta
O jezeru sam govorio kao o devojci
Talas bejah koji kruži među zvezdama
I gleda svoj napušteni dom
Kada sam bio nad drugim morima i okeanima
Ja nosih ovo jezero u očima kao ogledalo
Po kojem me prepoznavahu u srećama i nesrećama svojim
I plovih po zemljama vatre
I ne nailazih na takve Ohride na takve bedeme
Pa ugljen uzimah od sunca
I crtao sam crne tuge jezera za mnom
Kada me osvetleše tvoje munje
Po ratnim mapama sveta
Gledah
Tvoj lik ikone i žene o jezero
Na raskrsnici o razboju svetlosti
Kao amajliju sam te nosio
I kada ne imadoh s kim da se razgovorim
Izbije munje mladosti
I mudrosti iz ovog jezera.*

Ohrid, 17. jula 1977.
S makedonskog preveo autor

Radnim ljudima, čitaocima i
saradnicima „POLJA“ čestitamo
1. MAJ

o njenoj *konstituciji* i njenim *prepostavkama*. Tako bismo onda stvorili uslove za jasan uvid u *načelni smisao* koji imaju različiti likovi rada, uređenosti, pravilnosti itd. širom ljudske povesti. Upitnost, naravno, ne bi mogla da mimoide ni problem razgradnje, dekonstrukcije svih onih, kroz dugu povest nagomilanih, apriornih konstrukcija koje bitno osućeju autentično razumevanje istorije. Kod nas, u tekućem optičaju kruže razlike, više nego »samorazumljive« konstrukcije te vrste, i one ne bi zasluzivale naročitu pažnju kada ne bi bile »snaše«! U ovom kratkom izlaganju pažnja ipak mora da se posveti onome što je bitno. A prva i najbitnija *prepreka* za razumevanje istorije jeste — metafizika. Tek njenim otklanjanjem biva raščišten prostor za valjanu upitnost o tome kako se istorija strukturno *uspostavlja*.

Balaž * Banjai * Ben * Blažević * Borovski * Damnjanović * Fut * Hlasko
* Ivezović * Kopić * Levin * Milinković * Muhić * Veljačić * Akpinar